

Beslutningsforslag nr. B 187. Fremsat den 6. april 2001 af Erik Larsen (V), Else Winther Andersen (V), Tove Fergo (V), Eva Kjer Hansen (V), Gyda Kongsted (V), Lars Løkke Rasmussen (V), Tom Behnke (KF), Pia Christmas-Møller (KF), Knud Erik Kirkegaard (KF) og Henriette Kjær (KF)

## Forslag til folketingsbeslutning

### om orlov til pasning af handicappede ægtefæller eller pårørende i eget hjem

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2001 at fremsætte de fornødne lovforslag og foretage de fornødne ændringer af administrative forskrifter, der muliggør, at personer på arbejdsmarkedet kan tage op til 6 måneders orlov med det formål at passe handicappede ægtefæller eller pårørende i eget hjem i de tilfælde,

hvor alternativet vil være en plejehjemsanbringelse.

Forslaget medfører samtidig, at pårørende, der får orlov til at passe handicappede ægtefæller eller pårørende, lovgivnings- og overenskomst-mæssigt fremover skal betragtes som ansat i et lønarbejde med de almindelige regler, der følger heraf, bl.a. optjening af dagpengerettigheder.

## Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget vedrører parforhold, hvor en af parterne er blevet væsentligt handicappet, eller familier, hvor pårørende er blevet væsentligt handicappet. Forslaget vedrører udelukkende familier eller parforhold, hvor alternativet til pasning af de handicappede i eget hjem, er en plejehjemsanbringelse.

Forslagsstillerne ønsker med forslaget at give disse par og familier flere valgmuligheder, når det kommer til pasning og pleje af handicappede ægtefæller eller pårørende. Flere valgmuligheder vil samtidig åbne op for mere fleksible løsninger omkring pleje og omsorg af handicappede.

Det er allerede i dag muligt at lade sig ansætte som hjælper for sin handicappede partner. Servicelovens §§ 76 og 77 åbner mulighed for dette, hvis kommunen i øvrigt vurderer, at handicappet er tilstrækkelig omfattende.

Samtidig kan kommunen efter servicelovens § 104 yde plejevederlag til personer, der ønsker at passe en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem. Betingelsen for udbetalingen af plejevederlaget er, at videre hospitalsbehandling er udsigtsløs, og at tilstanden hos den syge ikke nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus, ophold på plejehjem og lign.

Forslagsstillerne ønsker at give borgerne endnu et valg – nemlig muligheden for at kunne tage orlov fra arbejdsmarkedet i op til 6 måneder for at passe en handicappet ægtefælle eller pårørende i eget hjem, hvor alternativet vil være en plejehjemsanbringelse.

I tilfælde, hvor den ene part pludselig er blevet handicappet, kan dette være en mulighed. I sådanne tilfælde vil det ofte være vanskeligt for den enkelte familie at klare overgangen mellem hospitalsindlæggelse/diagnosticering og efterfølgende at få etableret en hverdag med den handicappede.

Der kan også være tale om den situation, hvor familien i fællesskab beslutter at flytte den handicappede hjem fra plejehjemmet for selv at varetage plejen og omsorgen.

I og med at forslaget kun retter sig mod familier og ægtepar, hvor plejehjemsanbringelse er alternativet, forudsætter forslagsstillerne også, at kommunen vur-

derer plejebehovet til mindst 37 timer om ugen. Dermed reduceres risikoen for en væsentlig indkomstnedgang for den raske ægtefælle eller pårørende med fuldtidsarbejde.

Det vil dog stadig i visse familier være relevant at have kommunal støtte samtidig med, at ægtefællen er ansat som hjælper. Det kan f.eks. dreje sig om, at der skal være to personer til at få den handicappede i bad eller i og op af sengen. Samtidig er kommunen fortsat forpligtet til at sørge for tilbud om afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre pårørende, der passer den handicappede, jf. servicelovens § 72.

Ved at åbne op for orlovsmuligheder til ægtefæller eller pårørende gives disse en mulighed for at kunne bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet samtidig med, at de for en periode af op til 6 måneder ansættes til pasning af ægtefæller eller pårørende. Da det samtidig er en stor belastning, den pågældende påtager sig, kan orloven også betragtes som en slags prøvetid, før den enkelte pårørende måske vælger at påtage sig pasningsopgaven over længere tid.

Forslagsstillerne ønsker med andre ord at skabe bro mellem servicelovens nuværende muligheder for at lade sig ansætte som hjælper for en handicappet ægtefælle eller pårørende og muligheden for fortsat at have en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Samtidig får ægtefæller og pårørende en ret til at lade sig ansætte som hjælper for en handicappet nærtstående. I dag er det op til kommunerne at vurdere, hvorvidt et sådant ansættelsesforhold er hensigtsmæssigt. Der er desværre set eksempler på, at kommunerne har afvist at ansætte pårørende, jf. §§ 76 og 77, fordi kommunen har fundet det uhensigtsmæssigt for den pårørende at forlade arbejdsmarkedet. I tilfælde, hvor alternativet er en plejehjemsanbringelse, skal kommunen ikke have mulighed for at stoppe ønsket hos den enkelte familie om at arrangere sig, som det nu bedst passer familien.

Forslagsstillerne ønsker også med forslaget at understrege, at de offentlige myndigheder i langt højere grad skal tænke på den samlede families situation

frem for i for høj grad at fokusere på situationen for den handicappede.

Socialministeriet har i perioden 1996-2000 finansieret Projekt Pasning med Odense Kommune som vært. Projektet, som støttede pasning af handicappede ægtefæller, omfattede 22 familier under 60 år, hvor parrene var blevet dannet på et tidspunkt, hvor begge parter var raske. I tiden herefter fik den ene part et alvorligt handicap eller en alvorlig sygdom, som greb drastisk ind i familiens liv. Hos en del af familierne i projektet var den raske ægtefælle ansat til at passe sin handicappede ægtefælle. I andre familier valgte den raske ægtefælle at blive på arbejdsmarkedet.

Af rapporteringen efter Projekt Pasning anbefaler bl.a., at nærtstående, der ansættes til at passe en handicappet ægtefælle eller pårørende, lovgivnings- og overenskomstsmæssigt bliver betragtet som ansat i et

lønarbejde med de almindelige regler, der følger heraf, bl.a. optjening af dagpengerettigheder.

Forslagsstillerne ønsker med forslaget derfor også at understrege, at alle, der lader sig ansætte som hjælper til en handicappet ægtefælle eller pårørende – uanset om der er tale om hjælp med udgangspunkt i servicelovens nuværende bestemmelser eller med udgangspunkt i den her foreslåede adgang til 6 måneders orlov – fremover betragtes på lige fod med øvrige lønmodtagergrupper på arbejdsmarkedet. Det at passe en handicappet ægtefælle og pårørende skal ikke medføre nogen som helst forringelser for de pågældende.

Forslaget vil være udgiftsneutralt i og med, at kommunerne kun forpligtes til at ansætte pårørende til pasning af handicappede, som allerede er visiteret til en plejehjemsplads.

### *Skriftlig fremsættelse*

**Erik Larsen (V):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

*Forslag til folketingsbeslutning om orlov til pasning af handicappede ægtefæller eller pårørende i eget hjem.*

(Beslutningsforslag nr. B 187).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.